

Herr Palmes resor

Statsminister Olof Palme har under årets första del ägnat avsevärd tid åt utländska resor. Mindre blygsam än hans företrädare var i begynnelsen, tycks han ha ansett att hans ansikte omedelbart skall vara Sveriges ansikte utåt. Har han lyckats? Hr Palme är språkkunnig och har haft lättare att framställa sig själv på utländsk mark än hr Erlander hade. Men det är sant att hr Erlander, vart han kom, möttes med intresse och aktning. Hr Palme har mött nyfikenhet. Med aktningen har det ej varit lika väl beställt.

Ett undantag finns. I Västtyskland motogs hr Palme av sin partikollega med alla tecken på uppskattning. Nordiska socialdemokratiska statsministrar är ju numera ej vanligt förekommande. Egendomligt nog förefaller det ha gått mindre väl i England. Enligt en tidningsuppgift skall hr Palme ha undervisat mr Wilson i det permanenta socialdemokratiska regeringsinnehavets teknik. I så fall föll hans ord på hälleberget. I själva verket torde de båda herrarna ha föga gemensamt, utom en stark vilja till makt och en påfallande arrogant ton mot politiska motståndare. Måhända blir likheten i ställning, just nu upphävd, så småningom åter densamma och de finner varandra som oppositionsledare.

Hr Palmes viktigaste resor denna vår har gått till Finland och till USA. Till Finland reste han för att rädda Nordek. Aldrig har en svensk statsminister, som rest över till Helsingfors i ett enda ärende, fått så litet ut av sitt besök. President-Kekkonen fann ingen anledning att ens lyssna till hr Palme. Detta faktum ändrades ej av

att den senare företrädde en klok nordisk politik. Han har ännu ej den auktoritet som skulle ha kunnat påverka presidenten. Han fick återvända med oförrättat ärende.

En stor svensk dagstidning meddelade genom sin korrespondent i USA att hr Palmes framträdande där inneburit en seger för Sverige. Det var en överdrift. Sverige fick publicitet på nyhetssidorna men knappast större förståelse för vare sig avhoppare eller Vietnampolitik. Hr Palme höll sina offentliga anföranden i dämpad ton och gjorde subtila utläggningar om olika slag av neutralitet. Vad som ej ändras genom fagert tal är att förhållandet mellan Sverige och USA på senare år försämrats, därför att svensk neutralitetspolitik ej längre betraktas som trovärdig, och detta på grund av statsministerns egna och hans utrikesministers åtgöranden.

Så blev också hr Palme den ende statsminister jämte Fidel Castro som vid sitt besök i Washington ej tagits emot i Vita huset. En amerikansk nyhetstidskrift har påstått att hr Palme ända sedan i december förra året varit ute efter en sådan inbjudan – »angling for an invitation», fiskat efter en inbjudan, heter det. Ingen sådan kom. Den förödmjukelsen kunde statsministern ha besparat både sig själv och sitt land.

Från USA flög hr Palme praktiskt taget direkt till Moskva. Det var ett artighetsbesök och skall ej tagas för något annat. Att det skulle ha haft någon storpolitisk betydelse och att hr Palme skulle ha utlagt Västtysklands sak med sådan framgång att

ryssarna tagit intryck, detta har inte ens han själv velat göra gällande. Sovjetunionens politik baseras inte på så lös sand. Att besöket uppfattades endast som rutin och ej som något mera framgångsrikt också därav, att den mest inflytelserika av de ryska ledarna, hr Bresjnev, ej hade tillfälle eller anledning att träffa hr Palme. Den enda upptakten till en incident var att ryssarna i sista minuten vägrade inresevisum för representanten för tidningen Arbetet i Malmö, alltså för en nära partivän till hr Palme. Man kan tänka sig vad denne skulle ha sagt om amerikanerna gjort något liknande.

Vilken har alltså avsikten egentligen varit med reseverksamheten? Att statsministern skulle behöva fara omkring för att göra reda för Sveriges ställning till EEC är naturligtvis nonsens. För denna uppgift finns erfarna diplomater i varje huvudstad. Och att statsministern rest ut för att förklara sitt eget ungdomsförbunds eller andras fadäser är föga troligt. Den uppgiften torde överträffa även hr Palmes språk-

liga förmåga. Dock har det naturligtvis blivit både iakttaget och kommenterat, att utrikesministrarnas egna resor minskat i antal och att han alldeles inte tillåtit deltaga i någon av statsministrarnas.

Förhållandet är, att medan hr Nilsson använt svensk utrikespolitik för att stärka sin ställning i Stockholms arbetarkommun, har hr Palme rest utomlands för att stärka sin inom sitt parti. Han har medfört en socialdemokratisk PR-organisation och fått mottaga intelefonerade hyllningar från utlandet i brist på sådana här hemma. Denna förklaring är den gängse i utlandet. Det är, anses det, ej för neutralitetspolitikens skull som hr Palme har varit så aktiv. Det är för sin egen.

Det fanns en tid då trovärdigheten i svensk utrikespolitik – den alliansfria linjen – aldrig ifrågasattes. Den diskuterades knappast mer. Alla visste att den var fastlagd. Hur långt är vi ej från den tiden. Hur väl behövs det ej att nya män återställer vårt internationella anseende.